

Yttrande från Folkhögskolornas studeranderättsliga råd

Bakgrund

En deltagare vid Stensunds folkhögskola har den 24 mars 2026 till Folkhögskolornas studeranderättsliga råd (FSR) anmält folkhögskolans hantering av obligatoriska avgifter och huruvida denna är förenlig med studeranderättsliga principer såsom skälighet, transparens och redovisning av uppgifter.

Anmälarens redogörelse

Anmälaren anser att Stensunds folkhögskola har brustit gentemot hen som studerande då hen ålagts att betala en obligatorisk avgift som omfattar flera olika delar (bl.a. mat, aktiviteter och service) utan att skolan lämnar någon specificerad redovisning av vad avgiften avser, att skolan tar ut avgift även under lov samt att det vid sjukfrånvaro ges avdrag först efter den femte dagen. Anmälaren anför även att hen som pendlande externatelev har begränsad möjlighet att delta i aktiviteter utanför schemalagd undervisning, men att dessa ändå ingår i den obligatoriska avgiften utan möjlighet till avstående. Sammantaget menar anmälaren att detta har inneburit att hen inte haft möjlighet att förstå, överblicka eller påverka kostnader som direkt påverkar hens studiesituation och ekonomi.

Anmälaren anger vidare att hen vid upprepade tillfällen vänt sig till rektor med frågor kring avgifterna, vilka anmälaren menar endast delvis besvarats samt att begäran om ytterligare förtydliganden, såsom specificerad faktura, har avvisats. Efter att ha ställt uppföljande frågor anger anmälaren att dialogen upphört samt att rektor i sitt senaste svar hänvisat anmälaren vidare till studeranderätt om hen inte var nöjd med de svar som getts. Anmälaren anger att hen inte haft möjlighet till dialog med skolans styrelse eller huvudman inom ramen för skolans egen hantering. I sin anmälan har dock anmälaren bifogat en mailkonversation med skolans styrelse i form av ordförande.

Folkhögskolans redogörelser

Stensunds folkhögskola anger att skolan är angelägen om att deltagarna är välinformerade om vad som gäller när de börjar på skolan samt att informationen om avgifterna har funnits tillgänglig hela tiden och ges på många sätt för att den enskilde ska ha möjlighet att överväga om det är något man önskar eller om man ska välja en annan skola. Förutom att informationen finns tillgänglig på hemsidan för sökande att ta del av så uppmanas även deltagarna vid antagningen att ta del av studeranderättslig standard och svara om de godkänner de bestämmelser som finns där, vilket skolan uppger att anmälaren har gjort. Information ges även i klasserna vid läsårsstart.

Skolans styrelse har hanterat ärendet genom att ordförande, på styrelsens uppdrag, den 4 mars 2026, svarat på anmälares mail rörande avgiftsfrågorna.

Anmälares synpunkter på skolans underlag

Efter att anmälaren tagit del av skolans svar på anmälan vill anmälaren komplettera sitt ärende då hen anser att hens frågeställning kvarstår som obesvarad. Anmälaren understryker att hens fråga gäller tydlighet och förutsebarhet. När hen ansökte till utbildningen angavs kostnaden som "mat och fika 1950 kr/mån" på hemsidan. Anmälaren uppfattade därför avgiften som kopplad till måltider i matsalen. Att avgiften i praktiken var en obligatorisk samlad avgift, som i skolans yttrande och styrelsen svar beskrivs som en samlad "all-inclusive"-avgift och som innefattar fler saker än själva matkostnader, framgick enligt anmälaren inte på ett tydligt sätt i informationen till sökande.

Vidare anför anmälaren att det inte tydligt framgår i den studeranderättsliga standarden att avgiften tas ut även under lovperioder då exempelvis ingen mat serveras, eller att avgiften är beräknad som en årskostnad fördelad per månad. Samtidigt är studiemedlet lägre under lovperioder, vilket gjorde situationen ekonomiskt svår och var något som anmälaren inte uppfattade som förutsebart utifrån den information som gavs. Som sökande kan man, menar anmälaren, förstå att avgiften är obligatorisk, men inte nödvändigtvis hur den faktiskt tillämpas över tid eller att den tas ut oavsett nyttjande.

Avslutningsvis vill anmälaren även uppmärksamma en oklarhet i skolans information kring måltider för externatelever. På skolans prislista anges att måltider är obligatoriska och att lunch och fika ingår i avgiften. Samtidigt framgår det enligt anmälares uppfattning inte tydligt vad detta innebär i praktiken, exempelvis om externatelever är skyldiga att äta skolans mat, om det är tillåtet att ta med egen mat, eller om avgiften avser en valbar tjänst.

Om informationen om avgiftens utformning hade varit tydligare från början hade det påverkat anmälares beslut att tacka ja till utbildningen.

Folkhögskolans studeranderättsliga regelverk

I skolans studeranderättsliga standard anges följande under rubriken ekonomi att *Deltagare som pendlar betalar en obligatorisk avgift varje månad för lunch, förmiddags- och eftermiddagsfika, olycksfallsförsäkring, övriga omkostnader, fester, tillgång till idrottshall, gym, bastu och gemensamma fester och aktiviteter*. Av standarden framgår även att fakturering görs varje månad och att matavdrag från den ordinarie avgiften görs vid sjukdom efter den femte dagen med intyg från klassläraren.

Bedömning

FSR ska i första hand bedöma hur ärendet har hanterats utifrån Stensunds folkhögskolas studeranderättsliga regelverk. Därutöver kommer FSR lämna övriga synpunkter på folkhögskolans hantering av ärendet och det studeranderättsliga regelverket i relevanta delar.

Hantering av ärendet

Anmälan avser Stensunds folkhögskolas hantering av obligatoriska avgifter där anmälaren uppger att hen inte haft möjlighet att förstå, överblicka eller påverka kostnader som direkt påverkar hens studiesituation och ekonomi.

Stensunds folkhögskolas studeranderättsliga regelverk innehåller både information om att det finns en obligatorisk avgift för den som pendlar och var den avser att täcka. Likaså finns det tydligt angivet vad som gäller för matavdrag. Information om avgifter och den studeranderättsliga standarden finns tillgänglig på skolans hemsida. I antagningsinformationen som anmälaren mottagit inför utbildningens start angavs även särskilt att deltagare måste ta del av studeranderättslig

standard. Anmälaren har även i kontakt med såväl rektor som styrelsens ordförande, informerats om vad det är som gäller enligt skolans regelverk avseende avgiften.

Det framgår av såväl anmälares som skolans lämnade uppgifter att anmälaren är införstådd med att deltagare som pendlar förväntas betala en obligatorisk avgift. Även om FSR kan ha förståelse för att en enskild önskar påverka eller minska en obligatorisk avgift, så finns det i den studeranderättsliga standarden inte några undantagsregler eller någon annan grund som medger att det skulle vara möjligt för en enskild deltagare som pendlar att påverka vad som ingår i avgiften eller storleken på densamma.

Mot bakgrund av ovan anser FSR att skolan har varit tydlig med vilka villkor som gäller för att delta i en utbildning vid skolan och att anmälaren accepterat dessa villkor när hen valt att tacka ja till och påbörjat sin utbildning vid skolan. Likaså bedömer FSR att skolan har rutiner för att sökande och deltagare på olika sätt informeras om och har tillgång till information om sina rättigheter och skyldigheter. Det vilar ett ansvar på den som väljer att tacka ja till en utbildning att ta del av den information som tillhandahålls och de villkor som gäller. Om det är något villkor som är av särskild vikt för den studerande så kan det anses ligga i hans intresse att särskilt informera sig om den delen.

Folkhögskolans studeranderättsliga ordning

Den studeranderättsliga standarden är utformad på ett lättöverskådligt och koncist sätt och ger en i huvudsak tydlig bild över vilka rättigheter och skyldigheter det finns för deltagare på Stensunds Folkhögskola. Avsnittet ekonomi som bl.a. innehåller information om obligatoriska avgifter och matavdrag är tydligt och förutsägbart. Stensunds Folkhögskola kan dock med fördel komplettera den studeranderättsliga standarden så att det, i likhet med vad som anges för deltagare som bor på skolan, tydliggörs att lov är borträknade ur den obligatoriska avgiften som pendlare deltagare betalar per månad.

FSR saknar anledning att påtala brister i skolans studeranderättsliga ordning avseende avgifterna och anser inte heller att skolan har brutit i efterlevnaden av sitt regelverk eller sina rutiner i det aktuella ärendet.

Rekommendationer

FSR lämnar ärendet utan någon särskild rekommendation till Stensunds folkhögskola.

Detta yttrande har beslutats av Christian Edling (ordförande), Magnus Jobs (OFI) samt Matilda Eklund och Fredrik Lazo (studeranderepresentanter). Föredragande har varit Matilda Johansson (Folkbildningsrådet).

För Folkhögskolornas studeranderättsliga råd

Christer Edling

Matilda Johansson